

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Széchenyi-téren, a hídkaputól kimenet balra a 24. sz. alatti ház emeletében.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábas garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasensteint és Voglmérnél (Wollzeile 9. sz.).

Nyitlertéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délelben.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, fél évre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Kolozsvár, augusztus 11. 1867.

Az erdélyi részek sorsa legnagyobb részben függ az igazságügyminiszteriumtól, azon ölmottereken kívül, melyek egy vagyon-ronró törvénykezés miatt reánk hárulnak, legnyomasztóbb nálunk az urbéri viszonyok tisztázatlansága, mely miatt agráriai fejlődésünk, s a hitel érdekében oly elkerülhetetlenül szükséges teiekkönyvezés mindinkább ad graecas calendas halad.

A ki a gazdaság tudományának mint ilyennek csak elemeit ismeri, jól tudja, hogy birtokelkülönítés és tagosítás nélkül földünk oly arányban hasznosítani, a mint azt a föld általános adókötelezettsége követeli, teljes lehetlenség, a tagosítás a vármegyei területen utóbbi időben vett is némi lendületet, azonban éppen az urbéri viszonyok tisztázatlansága szolgál annak főokául, hogy ez üdvös intézmény általánossá nem válik, s ez az, a mi a tagosítás előhaladását a legtöbb helyen megakasztja.

Valóban a földmívelési miniszterium igen kevés lendületet adhat az erdélyi részek agráriai viszonyainak, míg az igazságügyminiszterium erőteljes intézkedést nem tesz az urbéri pörök gyors ellátása s a kárpótlási ügy befejezése iránt, és viszont míg a közlekedési miniszterium is minden erőlyel megnyitandja előttünk is a nagyobb piacokat, hogy úgy földmívelésünket mint bányászatomunkat s egyes vidékünk gyártási képességét a kellő piacok biztatása által kifejleszt-hessük.

Az erdélyi hatóságok képviselői kellőleg tudták méltányolni ezen legelső kérdések fontosságát, felfogták azt, hogy agráriai fejlődési képességünk kezdő betűje urbéri viszonyaink kitisztázása; gyakoriabb tanácskozásaink voltak Pesten e tárgyban, s úgy a székelőföldi, mint a vármegyei külön természetű urbéri viszonyokra nézve is egy tervben, mely az urbéri ügyekben igen jár-tas képviselőnk, Gál János tüzetes munkálat-jának taglalatja folytán lön összeállítva, meg is állapotánk, mely munkálat az igazságügy-miniszterium elé terjesztetett.

A kik tudják, hogy az urbéri ügyekben mily nagy mérvű előmunkálatok tettek már, s hogy ezen munkálatok után ezen ügy lebonyolítása kizárólag a bíróságok indolentiáján vagy túlhalmozottságán törtött meg, azok minden habozás nélkül csak azon következtetést fogják kihuzni, hogy a miniszterium legelső teendője e tárgyban azon urbéri törvényéseket létesíteni s gyors működésbe indítani.

E részben a képviselők értekezletei az 1848-ki urbéri törvény s az 1854-ki urbéri pátens szabványait tartá szem előtt, mely utóbbi habár törvénytelen eredetű, de már birtokviszonyaink legnagyobb része e szerint lévén elintézve, nagy felbomlasztás s rendkívüli költségek igénybe vétele s lényeges zavarok nélkül többé nem mellőzhető.

A törvényesékek szervezésére nézve ugyanazon megállapodás történt, melyet úgy az 1848-ki 10-dik t.-cz., mint az urbéri pátens magában foglal, s az értekezletek a külön önálló, s nagyobb kerületekre kiható urbéri törvényesékek létesítésének elvét fogadták el, oly alakulag, a mint ez 1858-ban létesített s rövid ideje alatt meglehetősen sikerrel is működött, azon különbséggel, hogy az akkor működött kilencz törvényesék helyett most öt-hatnak felállításra elegendőnek véleményeztetett, s az ily törvényesékek rayonjainak kikerekítése körül a megyék autonómiájának tekintetbe vétele lehető.

1861-ben, midőn a korábbi urbéri törvényesékek feloszlatattak, ezéba volt véve, hogy egy a táblán mint a kormányseknél külön urbéri másod s harmadfoku bíróságok állittassanak fel, mint ama bírói testületek kiegészítő részei, míg az első bíróságok me-gyéknént szándékoltattak felállítani, mint szintén a megyei bíróságok kiegészítő részei.

A Schmerling-rendszer ezen körökben is hagyta ezen ügyeket azon különbséggel, hogy a kormányseknél főbírói hatáskörét megszüntetve s egy újdon alkotott főtörvénysekre ruházva, ezen főtörvényseket tette az urbéri ügyeknek is legfőbb fórumává.

A legnagyobb restantiák éppen ezen

korszakra esnek, a személyes pörlekedés jogának általánossá válása által a törvényse-keek túl voltak tárgyakkal halmazva, s a bírói képességeken azon rendszer, melytől minden alkotmányos érzésű hazafi elfordult, éppen nem is válogathatott. Így a keresetek összehalmozódtak s azoknak lebonyolítására mulhatlanul csak is külön azokkal foglalkozó s kellő képességekkel ellátott s tapintatos és buzgó elnökök által vezetett urbéri törvényse-kek lehetnek képesítve.

Ez esetben reményleni lehet, hogy ezen ügyet, mely Erdélynek ugy agráriai, mint hiteli viszonyaira a legnyomasztóbb batást gyakorolja, s a reformok minden lehetőségét lebilincseli, öt-hat év alatt le lehet bonyolítani és végleg befejezni, s az országtól sem mi áldozat sem sok ezért, mint a melyen egyedül fordul meg Erdélynek jövőjében lehető adóképesége.

Az „Unio“ idei 3-dik számában azt indítványozza, hogy az 1847-ki XIV-ik törvényezikben megjelölt mód szerint minden megyehatóság törvényse-ke mellé egy urbéri osztály állittassék, melynek elnöke a főispán, tollnoka a rendes t.-széki jegyző, s bíró és előadó, három egyén a megyei törvényse-ki ülnökök közül. Ezen eszme mellett két okból szólal fel, u. m. hogy a megyék újból szét ne darabolassanak, és hogy azon 50—60,000 frtnyi évi összeg helyett, miben Bach korában a kilencz urbéri törvényse-kek került, 20,000 frtnyi összeggel ezen feladat évenként megoldható legyen.

Ez takarékosági szempontból, ha t. i. egy országban 20 ezer frtnyi megtakarítás ily sarkalatos s mondhatni életkérdés körül számításba jöhetne, nem volna ignorálható eszme; hogy azonban a czélt ezáltal hogyan lehetne elérni, arra nézve elég példával szolgál az urbéri ügyek pangása a Schmerling-rendszer alatt, midőn ezekben szintén a megye-bíróóságok itéltek. Az, hogy ugyanazon testületet külön osztályra szakítjuk, kicsiny különbséget tesz, mert az erő csak annyi, ha ugyanazon személyzetből szakítatik ki, már pedig tudjuk azt, hogy a fűlszamos száz törvényse-keket kivéve, a többi törvényse-kek a polgári s büntető pörökkel sem győztek „a jour“ lenni.

Az, hogy az indítvány a főtisztet adja elnökül ezen kiszakított osztályhoz, annál kevesebbet segít a dolgon, mert tudjuk, hogy a mostani közigazgatási rendszer teendőivel a főispán annyira el van foglaltva, hogy rendes elnökösködést éppen nem gyakorolhat, nem teheti ezt a törvényse-ki elnök sem, miután az urbéri szükségleteknek folytonosoknak kell lenni, ha gyors és kívánt sikert várunk.

A mi az autonomia szempontját illeti, nem szükség az, hogy a megyéket úgy fel-darabolják mint a Bach-rendszer alatt, lehet a kerületi urbéri t.-székekhez a megyéket in concreto úgy osztani be, a mint a Király-hágón túl beosztva vannak a kerületi táblákhoz.

A kérdés anyagi oldalát illetőleg, ha a mint az „Unio“ állítja, 9 urbéri t.-szék 50—60 ezer forintba került, akkor hat — minél többre most nincs szükség — fogna kerülni 40,000 frtba; s miután a túlhalmozott megyei törvényse-kek általi kezelés is az „Unio“ számítás szerint 20,000 frt, a többlet kérdésbe sem jöhet ott, hol milliókra rugó érdekről van szó, s kétannyi, mondhatni fillér árkülönbséggel külön önálló, csak is tárgyával foglalkozó urbéri t.-székeket állithatunk.

A külön önálló urbéri törvényse-kek legnagyobb horderejét azoknak függetlenségében tartjuk, s minthogy a kérdés éppen a megyékben bennlakók enyém és tied-jé közt foly, a delegatum forumok eszméje itt önként merülhet fel. Ez eszmét független törvényse-kek által kerülhetni ki. Az urbéri kérdés kényes. A megyei forumok inkább a megye intelligentiája által választott bírókból állanak, a földesuri birtok inkább ez intelligentiáé. Ha a megyei bíró bármily elfogulatlan ítéletet is hoz, a nép gyanuskodni fog, mert ezen bíró szintén a megyében benn-szült, s szintén a földesurak sorába tartozik, ha pedig a bírót a jobbágy-származásu intelligensekből állítjuk ki, akkor a földes-ur rend fog gyanuskodni. De maga a válasz-

tás joga és a bennlakás folytán a megyei bíró ezen börtökben járó kérdés körül alig lehet ment vagy az elfogultságtól, vagy az erkölcsi nyomásoktól. Még az is erőt adott a birtokosságnak a nép vádjai ellen, hogy a kárpótlás átvitele, egy pátens, nem pedig törvény útján ment ki, melyről a nép-agita-torok azt szokták mondani, hogy az urak hozták magoknak.

Inkább szeretjük, hogy mindnyájunk ezen kényes ügye felett ítéljen egy a kor-mány felelőssége alatt álló, s általa kineve-zett elfogulatlan és független bíróság. Így sem a földbirtokos, sem a nép nem gyanu-síthat senkit sem annyira, mintha a megyék által választott s azon helyhez kötött s így sorsa szerint vagy a nép vagy a birtokosok közé beagazó rokonságánál, szomszédságánál fogva, sokkal könnyebben lehet elfogult az ítélethozatalnál.

Ezen nézeteink alapján pártoltuk akkor is a képviselők értekezletein elfogadott eszmét a független és önálló urbéri törvényse-kek felállítására iránt, s nehogy az „Unio“-ban felhozott indítványba facendo consentire videamur, szükségesnek láttuk e téren is fel-ujtani e tárgybéli nézetünket.

Dózsa D

Kolozsvár, auguszt. 11. 1867.

1863-ban a szebeni országgyűlés főorifaeu-sai s védelmezőjük a „Herm. Ztg“ azt vitatták, hogy Erdély főtörvényse-ke a kancellária volt, ez pedig Bécsben székel, tehát Erdély új törvényse-keinek is törvényesen praescribált székhelye Bécs.

Most e kérdésben ama gyűlés és lap kiindu-lási pontját az „Unio“ czimű lap adoptálta, a ki a gubernium archivumából tanulta meg, a mi a marchalisokon nem tudunk megtanulni, hogy az ország főtörvényse-ke nem a kormányse-kek, ha-nem Bécsben a kancellária volt.

És miért, mert recursus után mentek fel pe-rek a királyhoz, ki azoknak meritumában is ítelt, a mint ez a gubernium levéltárából látszik.

Valóban én nem voltam a gubernium levél-tárnoka, azt azonban tudom, hogy az ország tör-vényeit a marchalisok buzgóbban védették, mint a gubernium. Magát a törvényt pedig sem az archi-vumban, sem a marchalison, hanem ott tanultam s végeztem, a hol kellett.

Ezen törvényekből bizonyítottam be úgy 1863-i tüzetesebb hírlapi vitában, mint most mult csütör-töki cikkemben, hogy az ország főtörvényse-ke-nek az udvari kancellária soha és sehol sem ne-vezetik, hogy törvényeink értelmében s törvénytu-dásaink egyhangu magyarázata szerint fő-főtör-vényse-ki a kir. kormányse-kek s némely esetek-ben az országgyűlés és productionale forum; hogy a király, mint summus justiciarius személyes bíró-ságot gyakorolt ugyan némely nagyobb perekben, de azért az ellenőrzésére s tanácsadására rendelt kancellária soha sem vált legfőbb törvényse-kiünké, hogy appelláció nem a kancelláriához, mint va-lami főtörvényse-keféhez, hanem a királyhoz, mint summus justiciariusához történt, s hogy a recursus fogalma nem feltételez felsőbb törvényse-keket, ha-nem felsőbb hatalmat főtörvényse-kiünk felett; és hogy végül mindezt közöttünk a legutolsó megyei táblabíró is jól tudja. Ugy látszik az „Unio“ szer-kesztője nem látja csakugyan elégnek a gubernium archivumából felhozott érvet arra nézve, hogy a kancelláriát főtörvényse-kekké substitválja, s így Erdély főtörvényse-keit 1848-ban megsemmisítettnek declarálja, hanem az 1848 ki unio bizottmány mun-kálatának egy kikapott tételét idézi, már pedig ezen bizottmány elnöke gróf Teleki József volt, s tagjai jeles emberek.

Ott, hol én pozitív és el nem törlött törvényt látok, a mely törvény 1848-ki anyagi és alaki tör-vénykezéseinkben is mindvégig fennállott, előttem nem dönthet valamely más téren bármily tekinté-lyes név, sem valamely bizottsági munkálatból ki-kapott tétel, mely meglehet nem a főtörvényse-kek, hanem csak is a király legfőbb bírósága alá reegált tárgyakról szól. Nem levén a „Közlöny“ kezemen, ezt meg nem vizsgálhatom, után néztem pedig fő-lösleges, miután ismétlem, hogy egy kikapott frázis, pozitív törvények ellenében nem argumentum, s így azt meg sem kell czáfolnom. A király legfőbb bírói joga a kegyelmezési jogból veszi eredetét, s egé-szen különbözik a főtörvényse-kek fogalmától. E ke-gyelmezési jog a merov három foku osztrák bíró-ságok felett is áll, s ki mondja azért, mert néhány személyes ügyet a király kegyelmi jogánál fogva

ma is elláthat, hogy ezért már legfőbb forum a miniszterium, mely ily ügyekben is a király tanács-adója? Épp ily felszeg felfogás állítani, mit (S.) állított, hogy főtörvényse-kiünk a miniszteriumszerű kancellária volt, mely 1848-ban megsemmisítettén, Erdély főtörvényse-kek nélkül hagyott. Már pedig (S.) ezt állította, holott a kormányse-kek, mint az ország főtörvényse-ke a kancellária megsemmisi-tése után is működött, a mint ezt (S.) a gubernium archivumában szintén felföldözhetne volna. Itt közbe-vetőleg meg kell jegyezni, hogy a főtörvényse-kek restitutója körüli nézetemet egy pesti lap is a „Magyarország“ sokkal helyesebben fogta fel, mint az erdélyi collega.

Törvénytudásaink foliánsokat irtak össze, töb-beket lapozgattam azokból, de legelőbb 1863-ban láttam felállítva Szebenben azon tant, a mit most az „Unio“ vitat, hogy az ország főtörvényse-ke, nem a kormányse-kek, hanem a kancellária volt, s azóta látom a királynak, mint legfőbb bírónak ha-táskörét, az ország legfőbb törvényse-keinek hatás-körével így összeczavarva.

Sok mindenben egyeztek valóban nézeteink az „Unio“ szerkesztőjével, hanem ebben az egy-ben bizonyára nem fognak egyezni, s miután én állításomat törvényekkel bizonyítottam be, azokat a gubernium archivumában lehető carthofilaciumok-kal, vagy egyes bizottságok munkálatából kiszag-gatott tételekkel megdöntve nem látom.

Nem képviselői állásom magas hangjával te-hát — e részben ekkor csakugyan nem produ-cáltam magamat, — hanem meggyőződéseimből szó-laltam fel nézetei ellen, még pedig részint azért, mert azon cikkek által lapársainak s tárgyban el-mondott nézeteit támadta meg és így provocált; részint pedig azért, mert a mint 1848 után lehe-tett 1863 veszedelmes és mindent felforgató eszmével: úgy 1867 után is valaha megtörténhetik hasonló, s mig törvényeink állanak; védeni tarto-zunk azoknak elveit visszaélések és ellenkező fel-fogások ellen, s az anyahonnai uniónk feletti ör-münk közt nem kell félredobnunk s meghazudtol-nunk minden törvényeinket, mielőtt azokat törvé-nyes uton megváltoztattuk volna; mert ki tudja, nem szorulunk vissza megint azokra?

Bebizonyítottam utóbbi cikkemben, hogy fő-törvényse-kiünk volt a kormányse-kek 1848-ig, s hogy mint ilyen állítottott vissza 1861-ben is, ki akkor visszaállítá, az akkori kancellár, jobban ismerte a gubernium archivumát, mint mi ketten, s meglehe-tős hosszú ideig volt a gubernium tagja. Ha (S.) a magyar akademia elnökére, én e részben a guber-nium legtekintélyesb s legrégebbi tagjára, az ország statum praeseresre hivatkozhatom, hogy országunk törvényeit ő is úgy fogta fel, mint én, ki (S.) vé-leleménye szerint a törvényt a marchalisokon tanul-tam. Ott tanultam valóban küzdeni törvényeink mellett s azokat soha meg nem tagadni, mig újabb törvény által el nem törlöttek.

Egyébaránt sem az „Unio“, sem a „Közlöny“ tere nem igen bőv arra, hogy pusztá polemia-t folytassunk, s engem legalább sem időm, sem kedvem nem ösztönöz a hírlapi kakasviadalokra, hanem ép-pen azért, mert sok mindenben egyetértettünk, el kell mondanunk nézeteinket ott, hol egyet nem ér-tünk, mert azt hiszem (S.) is azért indítá lapját, a miért folytattuk mi, hogy a haza érdekében szol-gáljon az eszmék kitisztázására, épp azért ne ve-gye valami rossz indulatnak, ha mai főcikkünk-ben is nézetünk eltér az ő nézetétől.

Dózsa D.

Dobokamegye főispánjának megnyitó beszéde.

Tekintetes, tisztelt megyei bizottmány!

Harmadszor vagyok szerencsés Dobokamegye kormányzása vezetésével megbízatva lenni, ebben megnyugvásom teljes azonban csak most lehet, midőn alkotmányos felelős kormány előterjesztésére koronás felséges királyunk kegyelméből nyertem főispáni kineveztetésemet.

Annak megítélése, mennyiben tettem eddigelé eleget a reámbizott kötelességnek, nem hozzám tar-tozik, a jóakarát, igyekezet s kötelességérzet ve-zetett, ezen hiedelem szolgált egyedül megnyngta-tásomra és bátorított terhes feladatom folytatására.

1849 től 1859-ig családi vagy csak szűk bi-zodalmas körben mutatkozott tanácsosnak, szintén nyilatkozni azon sérelmekről, azon sajtó fájdal-makról, melyek az 1848-ban alkotott törvényeink megsemmisítéséért kebleinket dulták, 1859-ben az elfojtott kebel hangosabban dobogott fel; a nyilt szó szabadabb tért követelt, s már, 1861-ben a megnyitott municipiumok termeiben és a lapokban

szabad mezőre jutott a sérelem és aggodalom kifejezése, alig volt értekezlet, hol a megnyitó beszéd ne lett volna hosszú láncolata a 12 év alatt leélt szenvedéseknek. Hála a Gondviselésnek, hogy ezen nyomasztó keserves időkön átgázoltunk, s már most, 1867-ben, nem szükség tovább folytatni ezen, akkor hasznos, de már most szükség feletté vált felajdulásokat.

A jogfolytonosság helyreállt.

Felséges királyunk megkoronázva, az egyesült országgyűlési többség embereiből felelős miniszterium kinevezve, a kölcsönös bizodalom, tisztelet, pietás helyreállt.

Üldözött, számkivetett honfitársaink visszatérhettek szeretett köz hazánkba, a szabadság, egyenlőség, alkotmányos elvek megtartásáért harcoló védőnk messzeható kegyelmi tény által, méltányos tisztelet és a törvényes elv személyesítővé emeltettek.

A megyei élet termei újból megnyitottak, hogy a közhangulat kifejezését a törvényes és megfontoló eljárás korlátai közt tért találjanak, s egy szerszint a választási jog gyakorlatilag érvényesíthetőség.

Mindezek oly események, tények, melyek várakozásainkat megnyugtadják, lelkeinket megelégedésben ringatják és alkotmányos tevékenységünket munkára hívják fel.

Tekintetes bizottmány! A magasabb értelmi fejlettségnek mérséklet a jellemző bélyege, az önzéstelen igazságos érzületnek kibékülési hajlam és kibékülési tett a kifejezése, ezen elvet követve, ezen hitet vallva biztosan célhoz jutunk, ez meggyőződés.

Látjuk, halljuk és olvassuk, miszerint találtnak némelyek, kik engedetlenségüket nyilvánítják a jelen kormány némely intézkedései iránt; vádolják lassúsággal, hibául róvják fel, hogy heterogén elemeket vegyít közgei közé; nem jár el mindent, ugyanazon elvek szerint stb. stb.; de azok elfeledik, hogy a felelős magyar parlamenti kormány, a törvényhozó testület többsége embereiből alkotott, mely az országgyűlés többsége akaratának és koronás, felséges királyunk bennünk helyezett bizalmának személyesítője. Tartsuk szemünk előtt, hogy a Szent István koronájához tartozó különböző népek, nemzetiségek, egy a pragmatica sanctio alapján egymásnak kezét nyújtott országok érdekei alkotmányos fejlesztése is irányadó, és nem követelhetjük méltányosan, hogy a mi második Ferdinánd korától óta divó kormányzati ferde tendenz-politika, annak szétbontó „divide et vinces” elvi alkalmazása folytonosan rontott, 6 hónap eltelte alatt kijavíthatassék, főként a mit a közelebb lefolyt 18 év megmérgezett meg- és elvesztegetett, fél év alatt kiegyenlíthessék, ez uraim, emberi erőt meghaladó munka lenne, mindenható erőt feltételez, melylyel emberi lény nem bírhat.

Az a kérdés emeli fel magát most előttem, hogy mely ok semmisítette meg az 1848-iki korszerű vívmányokat? úgy hiszem, a felelet reá nem nehéz, t. i. az irigy és árnykodó reactio, mely hazánk területén kívül Bécsben székelt, mely célul tűzte ki, minden lehető akadályokkal utját állani az 1848-iki vívmányoknak, s az alkotmány tovább fejlesztésének. Nézetem szerint más irányból, ugyan de az eredményre nézve hasonló kimenetelt eszközölne az alkotmány-fejlesztés életbeléptetésében a békétlenség, a tulkápás és a jelen kormány népszerűségének bármilyen módjai gyengítése.

Uraim! most még szélesed van a külvilágban, a forgószél nem tudni, honnan ver fel pór-fellegetek, az időnyerés élet, hazafi kötelességünk tehát teljes bizodalommal segédkeztek nyújtani a felelős kormánynak nehéz munkájára, s még nehezebb feladata megfajthatására, egyetértéssel időt kell adnunk, mert tapasztalati axioma, miszerint nem lehetséges mindig egyszerre a legkövetkezőt tenni, ugyan hányszor tapasztaltuk mi magunk, hogy valamit elhalasztottunk végezni csak azért, mivel beláttuk, hogy annál van tökéletesebb út és mód is? elmulasztván a kellő időben azt tenni, kifogytunk az időből, a kevesebb jó is eredményre juttatni, a példabeszéd szerint nem mindig a legrövidebb út a célhoz vezet.

Vannak, kik azon hitben képzelnek, miszerint a miniszterium, mint doctor Dulcamara, hivatalva van, kinek-kinek kedve, szeszélye, reménye szerint osztogatni az üdítő elixirt — ez csalódás. A miniszterium egy magasabb szempontból indul ki, az egészre terjeszti ki figyelmét, az egyesek érdekei csak annyiban jönnek tekintetbe, mint az egésznek részecskéi, mindnyájan a közért vagyunk. Nincs tehát alapos oka az egyeseknek kétkedni a miniszterium jó szándékában, erélyében, tevékenységében, nincs ideje, sem helye a még most is fondorkodó reactionnak kezére játszani a békétlenség torlaszolásával.

Dobokamegyére szállva, meg vagyok nyugodva, miután 30 év óta ismerem e megyét, s tudom, miszerint a biggadt megfontoló előhaladás, békéltetés, kitartás, egyetértés a jelszó, melyet Dobokamegye zászlójára tűzt, melylyel a megyét vezetői szerencsémnek tartom, s mely zászlót e megye, mint eddig, úgy ezentúl remélem követni fog.

Mezsgyitő beszédem azon meggyőződéssel és óhajjalommal kívánom befejezni.

Mindenekfelett álljon egy szolid alkotmány! Tartsa azt fel egy erős, de felelős kormány! Kísérje azt méltányul figyelemmel és segítséssel időről időre a helyzet felvilágosításával, s ha szükség, ellenőrizze is a municipalis élet!

A moldvai üldözött zsidók érdekében.

Az „Amici veri dei Virtuosi” (az erényesek valódi barátai) című Livornóban létező szabad kőművesek páholya a következő levelet intézte a moldva- és oláhországi páholyokhoz:

„Kévs nap előtt felrezenzté Európát ama hallatlan kegyetlenségek híre, melyek jászvárosi román polgárokon elkövetettek, kik elnyomók előtt csakis azért bűnösök, mivel izraelita hiten születtek. A megbotránkozás szózata hallatszott a polgárosult nemzetek kebeléből, mely megbélyegezte ez eseményt, és hatalmas fejedelmek fordultak óvásaikkal kormánytokhoz, hogy tanácsát kikérjék egy felette igazságos és emberiségű ügyben.

A szabad kőműveseknek, az emberiségnek ezen száz éves vándorlása, sem szabad hallgatnia, sőt ellenkezőleg őt illeti meg mindenekelőtt, hogy szavát hallassa, midőn kárhoznia kell a szabadság és erkölcsiség legszentebb törvényeinek hallatlan lábbal tiprását. Páholyunk határozottan elől köteletségül fogva felelt, legrágább testvérek fordul, kik oly nagy önmegtadással szenteltétek magatokat azon szent ügynek, hogy népeteket felvilágosítsátok és az igaznak útjára térítsétek. Felhívunk titeket, hogy ezen nemes népetekhez nem méltó tendenciák ellen bátor harcra keljete.

Mondjátok meg ezen csak rövid idő óta önálló kormányhoz jutott népek, hogy a világ számára fenn kell tartania a szabadság, haladás és a rendezett polgári életnek drága elemét, és az által a legméltóbban készülnie azon hivatáshoz, melyet a gondviselés számára a régi zsarnokságból megmenekült népek között kijelölt. Mondjátok meg neki, hogy ezen hivatása csorbát szenvedne és el nem érhető lenne, ha a türelmetlenség és elnyomás után tovább is megmarad. Mert ki akarná a nemzetek tanácsában azon népet üdvözölni, mely gyermekei vérével befertőzött kezekkel jelenik meg? Hogy juthatna azon nemzet a testvériség és műveltséghez, mely igazságtalan elnyomás és barbár ostracismuson járta eszt.

A szabadság házatokban régi vendég. Öseink legyőzhetlen legióinak sasai vitték azt hozzátok.

És ezen szabadság oly mély gyökeret vert, melyeket sem a barbár csordák, sem a török zsarnokság kiirtani nem tudott.

Népeteknek el kell ismernie a polgári egyenlőség elvét. Ennek elvén nyugszik a valódi szabadság; nem az oligarchiai szabadság értjük, mely a kevesek által elnyomhatja a többséget, hanem azon szabadságot, mely valamennyinek jogát biztosítja, mely családok alakítja a népet, tiszteli az egyének meggyőződését és szabadságára bízta kinek-kinek, hogy miképp akarja imádni Istent.

Igy szóljatok, drága testvérek, polgártársaitokhoz és szavatok visszhangra fog találni azok szíveiben, a késő nemzedékek is áldani fogják benneteket és új dicsfényt fogja körülvenni intézményüket.

Levelezés.

Alvincz, aug. 6. 1867. — Az arad-alvinczi vasútvonal földmunkálata alkalmával számos római régiség jött napvilágra, azok között több arany és ezüst pénzem, s különösen „Alvincz és Vályar” között talált gyönyörűen faragott fehér márványoltár, az oldalain Bachus és Ceres domborfaragványokkal — hiteles bizonyítéka annak, hogy hazánkban a szőlő- és földművelés már a rómaiak korában virágzásban volt — de fájdalom! ez is több tárgyakkal együtt, mint mondhatni hazánkban minden értékes, külföldre vándorolt.

Most azonban megkezdődött a Gyulafehérvár és Marosportus közti földmunkalat. Mint a ki magam is az archeologiai tárgyakkal szerettem foglalkozni, e hó 5-én berándultam megnézni a hajdani „Apulum” romhalmain keresztül vonuló vasútmunkálatot. Aligha e romok első feltalálójá Gyula vezér óta történt nagyobb szerű ásás e helyen, mint most. Több holdnyi területre ástak fel itt a föld, közel egy ölnyi mélységre, s néhol még mélyebben is, az ásás rendén óriási faragványok, fal-alapzatok s más aprólékos tárgyak kerülnek napvilágra. Ha e romhalmazon végig tekintünk, újja alakul képzetünkben annak fénykora, s ha elgondoljuk, hogy e kiásott tárgyak, sárga csontok közel két ezredéig fektüdtek eltemetve, keblünket szomorú érzés szállja meg, s nehéz léptekkel haladunk tovább a rakásra gyűjtött romok között, míg megragadja figyelmünket egy carrarai fehér márványból faragott királyi szék s benne egy férfi alak ülő helyzetben. Ezen alaknak feje és karjai hiányzanak, s úgy látszik, ezen csontok között s nem a kiásás alkalmával történt; tovább menve a romhalmoktól külön egy rakásra gyűjtve több nevezetes tárgyat látnunk, u. m. paizsot, ezimerez faragványokat, kőmőzsarakat s más érdekes tárgyakat. A mi a pénzeket illeti: ezt is feles számmal kaptak, arany, ezüst- és réz-neműket, de vajmi bajos azokat megszerezni, mert a vállalkozótól, ki e munkát vezeti,

a munkásoknak meghagyatott, hogy bármit találjanak, azt rajta kívül senkinek sem szabad eladni, s így a lelt tárgyak általa szépen külföldre vándorolnak.

Nem volna-e helyes, ha nemzeti muzeumaink végre valahára több figyelmet fordítanának a hazai földön létező régiségekre; s vagy önkéhibileg, vagy felsőbb közegyek közbejöttével felügyelnének az ily ásatások alkalmával talált régiségekre, hogy azok ne, mint szokás, külföldre, hanem a hazai földön benn maradván, nemzeti muzeumainkba szállíttassanak.

Apulum romjain nemcsak most, e nagyszerű ásatás alkalmával, de már korábban is leltek nevezetességeket, s magam is a múlt évben egy párszor ott megfordulva a földmunkásoktól igen nevezetes tárgyakat vettem, u. m. egy mész- és homoktartalmú köből faragott szárnyas női alakot oroszlán lábakkal körmei közt szorítva egy más férfi alakot, ezen alaknak mellén két emlője van, hátán viszont négy s „Hecate”-t látszik ábrázolni. Egy más fogadományi oltárt: „DIANA.E.SACR.P.CAESONIVS.CELER.V.S.L.M.” felirattal. Viszont egy mást: „I.O.M.E.IVN.REG.ET.G.LOC.” felirattal — olvasd: „Jovi optimo maximo et Junoni reginae et genio LOCI.”

Bátor leszek, a t. szerkesztő ur engedelmével, becses lapjában a marosportusi ásatás alkalmával lelt római régiségekről a nagyérdemű olvasó közönséget koronkint értesíteni. *)

Bacsilla Elek.

Dézs-Akna, aug. 2. 1867. — Kisded mezővárosunk is az alkotmányosság korszakába július 29-én tettelet belépett. Ugyanis folyó év júliusa 28-án közigazgatási főbíránk Gajzágó Salamon úr, a dézsi járás szolgabírája Bokros Lajos úrral együtt városunkba kisállván, előad, hogy a nmlgu kir. biztos úr által a városok szervezésére nézve kiadott utasítás alapján először tudni akarja azt: micsoda tisztai állomásokat akar az értekezlet megtartani? 2-szor micsoda fizetéseket akar a jövőben hivatalosainak? és 3-szor micsoda módon akarja azokat megválasztani?

Mely előterjesztésre egyik választmányi tag t. Osváth János úr elfogadó beszédében üdvözlö a kiküldött tks főbíró urat, egy szerszint az értekezlet nevében óhajti azt, hogy Dézsakna a szolgabírói hatóság alól kivétessék, és a felséges királyi főkörmányszékkel közvetlen correspondentiába juttassák; másodsor azt, hogy a közigazgatás mellett törvénykezési hatóság gyakorolhatására nézve is a felsőség által pénzalappal dotáltsassék. Mely óhajok, mivel nem valának a t. főbíró úr intézkedési körébe átvadva, csak is a fentebbi kérdéseket intéz újból értekezletünk elébe. Tehát legelőbb is az eddigi állások vagy hivatalok megtartása mellett nyilatkoztott az 1861-ik évben választott közönségi értekezlet, még pedig 1 bírói, 1 jegyző, 3 tanácsosi, 1 oratori és communisági jegyzői személyben, kiknek fizetésük is az eddigi arányban hagyott meg. Ezután másnapra a communis tagjai restauratiojárt a t. főbíró úr egy commissiót nevezett ki 4 tagból, a városi közpolgárok összeírása, illetőleg a communis tagjai megválasztása végett. Ezzel az ülés eloszlott.

Július 29-dikén megtörténvén a szavazás az 1861-ki communis tagjai alig emlithető változtatással újból megválasztattak, kik is számszerint 36-on az elnökség által egybeállított kijelölési névsor alapján titkosan a magok szavazatát megtették, melynek eredményül 32 szózáttal már 1855-től fogva többször bíróságot viselt t. Kömives László tisztelettel meg a közbizalom által a bírói hivatalal. Tanácsosoknak ifjabb Hosszu János, Törpén Lajos, idősb Prodán Todor (román). Főjegyzőnek: Kupsa János (román nemzetiségű). Communis oratora: Szilvasán Juon (román). Communis jegyzőségre: Barabás Dénes (ev. ref. isk. tanító). A szavazatok kiszedése és felolvasása alkalmával a csendet csak is egy egyén zavará meg némileg, izgatván, hogy a románok lépjenek vissza a szavazástól, miért nincsenek a candidatusok között románok is, holott pedig voltak mind a bíróságra, mind a tanácsosi, mind a jegyzői helyekre. Azonban a felszólalás vizet nem zavart, csak is egy román említé fel, hogy ügyeljen a communis, nehogy olyant választsszon bírónak, kit nem ismer, ki jövővény stb. stb. Későbbben amaz előbbi felszólaló a rendes kerékvágásba jött, s éltette a megyei tiszt urakat. Tehát mondhatjuk, hogy a tanács és communis szervezése az elnökség tapintatos vezetése alatt alkotmányos polgárokhöz illő csendben folyt le 2300 lelket számláló kisded városunkban. Melynek bevezetével az elnök úr utóljára is üdvözlö a választók közönségét, s kifejezé azon való örömet, hogy a szervezést Dézsaknán ő volt szerencsés kedvező eredményel keresztülvihetni; egy szerszint ajánlá a megválasztott tisztviselőségnek a közbizalmat, alkotmányunkhoz való törhetlen ragaszkodást; a községek pedig a törvényeknek, felelőségnek tiszteletét, azok iránti engedelmességét. Melyre eddigi communisági jegyző Kömives Iván úr alkotmányos érzelmetlő áthatott, írott beszédében visszatért hazánk 18 éves közeli multjára, ecsetelte a

*) Igen szivesen kérjük.

jelen jobb időt, áldást kért koronás királyunkra, hazára, magyar miniszteriumra, a különböző nemzetiségekre és a kiküldött megyei commissiora!!

Szabó Sándor, ref. lelkész és communisági tag.

Bukurest, aug. 1. 1867. — Hazafiúi kötelességemnek tartottam, nemzetünk és a román nemzet érdekében felmutatni azon éktelen izgatást, melyet itt egy pár román lap, hazánk és nemzetünk ellen elkövet. A t. szerk. úr azon véleményét csatolta egyik közlésemhez, hogy az erdélyi román levelezők ezen éktelen izgatásért mindenesetre felelősek. A „Romanul” károlyfejevári névtelen levelezője, a helyett, hogy elmondaná a mea culpát, mult hó 25-én írt levelében egyenesen reám és Vinczére igyekszik hártani a felelősséget. Elmondja, hogy ő most már beállott magyaroknak, mert míg román volt, levelei a magyar postán mind elvesztek; de most már ő is magyar lett, s így hiszi, hogy levelei szerencsésen megérkeznek. Beszél a történet változásokról, hiszi ezeknek mulandóságát; beszél a magyarok orosz és román emissariuskától félelméről, hol a barbár szó el nem maradhat; ezek után a legszemtelenebb arcátlátsággal így folytatja: „A magyarok irántunk való magaviselése, izgatattik azon levelek által, melyek Romániából küldetnek a lapok számára. Minden önként tartózkodó magyar közli a magyar lapokban azon szabadabb (?) beszédeket, melyek ott megjelennek; mindenikben a magyar birodalom elleni izgatást látnak, s arra törekednek, hogy testvéreiket ellenünk izgassák.” Egy pár sort idéz leveléből s aztán így szól: „Minő igazságos és őszinte a „K. Közöny” levelezője.” Hozzánk fordul, kik jajgatunk a nyomás alatt, a helyett, hogy a magyarokhoz fordulna, s megmondaná, hogy tegyék az állam alapjává a valódi testvériséget és egyenlőséget. Azután Vincze ellen fordul és ötlet leczkérteti nagy pathos-sal. Bizony jó adag arcátlátsággal kell az effélék leírásához, meglátszik rajta, hogy új magyar.

Kik a „K. Közöny”-t tíz év óta figyelemmel olvassák, jól tudhatják, hogy leveleimben az izgatást mindig gondosan elkerültem; egyszerűen megírtam, hogy mit mond ez, meg az a román lap. Jól ismerem helyzetemet; hálátlan sem vagyok a vendég szeretetért; de tudom azt is, hogy a román kormány, még a legconservatívabb sem tűrné el, s jól is tenné, hogy én, mint lelkész, a román haza ellen izgassak úgy, mint a román levelezők teszik Pestről, Balázsfalváról, K.-Fehérvárról és nagy Romániának Debreczen nevű városából, mint a „Perseveranza” 39-ik számából olvastam. Mikor írtam valaha, hogy Románia kárpátokontuli Magyarországra? Hol neveztem a román nemzetet barbárnak, Trájan átkozott magvának, kinek nincsen sem istene, sem vallása? Az ilyen kitételek az önk szótarában termettek. Önök találják olvasóik elé s lám minő nagy bünt követünk el, ha mi lefordítjuk! Miért irnak olyan leveleket, melyeket önk is szégyenlenek, ha más nemzet nyelvére lefordítják? Azonban kérem önt N.-rel ur, legyen szives valódi nevét egészen leírni levelei alá; ne féljen semmitől, hisz úgy is már magyar lett, s így, mint mondja, bátran küldheti leveleit. Árulkodjék, denuncialjon a mennyit tetszik, itt vagyok én is a szabad Románia fővárosában, s látni fogja, hogy mint magyar és nem, mint metamorforizált román, leend bátorságom önnök éppen a „Romanul” hasábjain az igazat saját anyanyelvén megmondani.

Nyiltlevél

ügyvéd Buda Sándor úrhoz.

Tisztelt barátom!

Olvastam a „Romanul”-ban azon leveledet, melyet a „Gazettá”-hoz intéztél, s melyben felkérte a t. szerkesztőséget, hogy ne vegye át oly sürűn lapjában a „Reforma” cikkeit, hanem inkább a „Romanul”-ét. Hasznos szolgálatot tettél ezzel is édes nemzetednek és a közös hazának. Magam is ebben a véleményben vagyok, hogy a „Reforma” és több társai nem az itteni közvélemény közönsége, hanem csupán nyereszkerés és megélhetési silány eszközei, melyeket ezután leveleimben meg sem fogok említeni. Azonban tehetnél te még egy igen hasznos szolgálatot a magyar és román nemzetnek. Küldhetnél a „Romanul” számára olyan tudósításokat, melyek a hazánkban lakó román értelmiség valódi közvéleményét tolmácsolnák. Előmozdíthatnád e két szabadelvű, alkotmányos bíró szomszéd ország népei között az egymáshoz való közeledést. Kerlek, tedd meg ezt és két ország közötti közönsége fogja tisztelettel emlegetni nevedet. Fogadd barátaid szives üdvözlését, kik itt téged őszintén tisztelnek.

Barátod,

Koos Ferencz.

KÜLFÖLD.

SZERBIA. A Bulgáriából érkező hiteles jelentések majdnem egyhangulag az előbbi híreket cáfolják s bizonyítják, hogy az ottani lakosság tulnyomó többsége idegenkedik a török kormány elleni lázadástól, s hogy a járhatlan erdőkben és hegyekben kalandozó rablócsapatok nem bolgár földön szerveztettek, s nem is onnan kapják erőseit. Mint tudva van, néhány oláh földön szer-

vezett, egyébiránt csekély számú banda a Balkán hegyországba vetette magát, hogy onnan a környéket fellátsza. De Mithad, basa bolgár kormányzó, úgy a körükre vert, hogy már hetek óta mitsem halani rablójáratokról. Ez bizonyos ponthoz nézve, mely mindenáron lázadást óhajtaná Bulgáriában előidézni, természetesen igen sajnós körülmény, hogy a bajon segítsenek, néhány briganti csapatot küldtek Szerbiából Bulgáriába, melyek leginkább Nisch és Widdin kerületekben garázdálkodnak. A widdini bandának egyébiránt nem kedvezett a szerencse, mert megbízható tudósítások szerint Belgrádsájk-nál elfogatták. A betörés azért történt szerb földről, mert az oláh határt gondosan szemmel tartja a Mithad-basa által szervezett por-csendőrség. — Az itteni angol consul, ki egy idő óta Bulgáriát beutazza, hallomás szerint, megnagyatoló jelentéseket adott az ottani állapotokról. A bolgárok mindenütt azt mondják, hogy békében akarnak élni a törökökkel.

FRANCZIAORSZÁG. A törvényhozó testület közlelbbi ülésében b. Dupin a külkérdéssel s különösen Franciaországna Poroszország irányában állásával foglalkozott. Erre vonatkozó beszéde annál nagyobb jelentőségű, mert szónok a Tuillériák meghittjéi sorába tartozik, s így feltehetni, hogy mielőtt ily hangon szolt, felsőbb jóváhagyásért folyamodott.

Poroszországról Dupin ekként nyilatkozik: „Ezen ország mutatkozott valamennyi közt legmohóbbnak, hogy úgy mondjam, legfálankabbnak. Királyságokat — a westphaliait — hercegségeket, fejedelemségeket ajándékozottatott magának, úgy, hogy az állam, mely 1700. csak egy millió lakost számlált, akkor már 12 millió lakossal bírt. A katonai szervezet olyan volt, hogy a porosz hadsereg a mienkkel, mely 30 millió lélekből volt kiemelve, bátran megmérkőzhetett.

Azóta Poroszország területe nem igen nagyobbodott; mindamellott annyira fejlődött, hogy népességének létszáma 1864. elérte a 19 milliót és katonai szervezete folytán oly haderő felett rendelkezhetett, a milyennel más körülmények közt csak 50—60 milliónyi lakost számláló ország bír. Ez volt állása, mely egy oldalról sem vonatott kétségbe. Önök tudják, mi történt azután. Poroszország szereti a szabadságot, azért felháborodott azon gondolattól, hogy egy északi fejedelemből németek felett uralkodjék és ezen németek számára autonómiát kért; kívánságát támogatta egy hatalom, mely elég helytelenül és szerencsétlenül cselekedett, midőn zászlóit Poroszországgal egyesítette.

Ezen dän ügy következtében azon rendkívüli dolog történt, hogy Poroszország magát a béke személyesítőjének nyilvánította és panaszkodott, hogy Ausztria öt nyugtalanítja; Ausztria ellenkezőleg sem eléggé nyugtalan, sem eléggé előrevigázó nem volt.

Ezek után Poroszország kinyilatkoztatta, hogy a szövetségből kilép és egyuttal azt követeli, hogy a szövetségnek dictálhasson. A szövetség Ausztriánál keresett támaszt, és ha ezen ország szövetségeseivel szintoly erélyesen jár el, mint Poroszország, bizonyára nem késik el.

Azonban szövetségeseinél lassan szokás eljánni; Poroszország gyors volt, Sziléziára csapott és győzött. Ekkor Ausztriát kihajtaná engedték a német szövetségből, melyben az európai béke garantiáját képezte.

Szónok hangsúlyozza, mily haládatlannak mutatkozott Poroszország Franciaország irányában, midőn ellene nem csak védelmi, de támadó szövetséget létesített. Támadó szövetséget! — így kiált fel Dupin — ki ellen? Önökre bízom a feleletet.

Poroszország akkor sietett északi szövetséget, vagy is inkább északi Németországot alakítani, és a porosz király a parlament megnyitására azt mondta: Hannoveri elfoglalom, elfoglalom ez és amaz országot.

Ennyire jutott a néppég efféle tanak által. Poroszország 19 millióról 29 millióra szaporította népességét és a régi rajnai szövetség három államával kötött szerződések által 34 millióra emelte lakosai számát.

Ily módon Poroszország azon egy millió lakost, melylyel 1700. bírt, lassankint 39 millióra szaporította.

Mihelyt új szövetséget nyer, új hadtestet szervez; jelenleg 17-el bír.

Németország jelenlegi hadi állapota ugyanazon jelentőségű, mint 17. az egész területen elszórt állandó chalonai tábor. A dolgok ily állásával szemben Európa felébredt, és úgy látszik, igen nagy aggodalomba esett, miután Anglia hadi állapotát igen nagy mérvben kifejleszti. Ebben valami meglepő van.

Egy dologban azonban az egész világ csalódott; a francia követek kamarája nem akarta megérteni, hogy Poroszország egész ereje kardjában rejlik, és hogy a hadügyi költségek lejjebb szállítása Poroszország megalázását jelentené. Poroszországban azonban volt egy miniszter, ki akkor még nem nyújtott annyi okot az elismerésre, mint később; ezen államférfiú felretette a kamara határozatait és beszédre az adót, meg levén győződve, hogy ha majd győzelmi babérokkal tér vissza és az ország hatalmát kiterjesztette, ugyanazon kamarától indemnitási billt fog nyerhetni, a mi

meg is történt. Csakhogy akkor, a midőn a kamarával meghasonlott, nem lehetett még tudni, hogy javában készül már a háborúra.

A porosz nép három tulajdonságát akartam különösen kiemelni: makacs dicsvágyát, mely a világon ritkítja párját, bámulatos kormányzótűnét és jeles katonai szellemét, mely miveltiséget figyelemmel egyesít.

Ez bizonyítja, hogy kivított előnyei nem esetlegesek, és hogy másfél százados haladását nem a puszták vak eseteinek köszönheti. Némelyek úgy vélekednek, hogy Poroszország emmi előny után nyugodtan fog maradni. Ez annyit tesz, mintha szenvedélyes játékosról, ki örökké nyer, azt kívánnák, hogy ne játszik többé.

A szenátor ezután az ókorból idéz példákat; emlékeztet Róma harezaira Carthagóval és felemlíti, hogy midőn Carthago a cannai tüközet után nem akart többé Hannibálnak segédsapátokat küldeni, mert — ugymond — Róma hajóhaddal nem bírván, veszélyessé nem válhatik, egy előrelátó férfin megjósolta, hogy Róma már most az egész világot meg fogja hódítani. Szónok nem akar párhuzamokat vonni; azt azonban meri állítani, hogy Poroszország nem akar még megállapodni, és dicsvágyán erőszakot elkövetni. Tudjuk, mely császári koronáról álmodozik ma Poroszország. Talán bekövetkezik a válságos pillanat, melyben az államok egyesült erővel fogják a porosz birodalmat elfogadható határok közé visszaszorítani. Akkor lesz helyen a hadügyi költséget alábbszállítani: akkor az ipar és kereskedelem teljes biztonságban fog fejlődhetni, s akkor Franciaország a többi államokkal békés uton versenyezhetni.

Ha azonban Európának 7—8 milliónyi katonát kell fegyverben tartania, a terhek óriásiak s ebből eszegényedés, a házasságok meggyérülése s a népesség szaporodásának megakadályozása, 4—5 milliárd értékű vagyon megsemmisülése és egyetlen egy hatalom által mindnyájuk munkájának megrontása származik.

Ha valaki, a császár volna hivatva az általános lefegyverzés nagy művének keresztültvitelére. E tárgyban néhány év előtt tett is dicséretes kísérleteket. Ha azonban a világozossággal csak vakokhoz, a hanggal csak siketekhez lehet fordulni, egy szóval, ha az ember eredményre nem jut, minden áldozatot meg kell hozni, mely a világ tüdvének és szabadságának biztosítására megkívántatik. A senatus nem fogja ezen áldozatokat megtagadni, és sértés volna a másik kamarára nézve, ha róla kevesebb hazaszeretettel feltételeznénk.

MEXIKÓ. Mint a Mobileben megjelenő „Advertiser” jelenti, Juarez alig érkezett a fővárosba, már is ellenforradalom keletkezett, melyet nem lesz oly könnyű legyőzni.

A „Courrier des Etats-Unis” írja: Mendez tábornok, Puebla kormányzója, egy rendeletet bocsátott ki, mely a papságra következő adót vet: a püspökökre egyenkint 1000 dollárt, a világi papokra 800, a szerzetesekre 500 dollárt. Ez intézkedés az által van indokolva, hogy míg az egész nemzet vérével és összes vagyonával áldozott a nemzeti szabadság és függetlenség ügyeért, addig a papság — a nemzet ellenségeivel szövetkezve, vampyrként élődött a nemzeti testen. Igazságos és méltányos tehát, hogy a papság, mely a nemzeti közönséget saját önző céljaira zsákmányolta ki most — fizessen. Mondják, hogy Ortega tábornok, ki még mindig Montereyben van fogva, megörült. Mindazáltal Juarez szabadon kívánja őt bocsátani, hogy ha kedve tartja, elnöki jelöltül lépessen föl ellenében.

Hajóval érkezett tudósítások szerint Mexikóból valamennyi császári főnök száműzetett 6 évre. Jalappa püspöke befogatott s a császárság támogatása miatt vád alá vették. A császáriak vagyonának elkobzása már általánosan megkezdett. Miksa császár elarulóját Oajaca kormányzója által elfogatott s haditörvényszék elé állítottat, bizonyos kihágások miatt, melyeket mint császári tiszt rendelt el. Az elnökség jelöltjéül Escobedo hirdettetett ki. A rendőrség közbírré tette, hogy Mexikóból minden idegen ki fog irtatni vagy elűzetni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Királyné ö Felsége azon kiváló érdemességéből, melylyel nemzeti irodalmunk iránt viseltetik, a Kisfaludy Sándornak jelenleg pusztán sirját díszítő emlékszóbor felállításához 300 forinttal méltóztatott járulni.

— Fogarasvidéke is megtartotta tisztujtását f. hó 5. és 6-kán. Nagyobb rendben folyt le, mint várni lehetett, miben a főkapitánynak nem kis érdeme van; az eredményt illetőleg igaz nem sok magyar név sérti a „Gazetta” hallását. A tisztikar így alakult: Közig. alkapitány: Codru Dragoianu; főjegyző: Gremoin Dániel; aljegyző: Gramma János; levéltárnok: Cipu Tamás; szolgabírák: Ratin János, Stimbu György, Florea János, Pents Miklós, Negrea György és Gridianu P. György. A törvényszéknél elnök: László György; ülnökök: Barabás József, Puskaru József, Jakab, Alutanu, Stoika és Fogarasianu; főügyész: Susztai; aljegyző: Ohnicz; altűgyész: Radu.

— Az erdélyi vasúttársaságának jul. 17-én Bécsben tartott közgyűlésről közölt adatainkhoz

pótlólag, a legközelebb kibocsátott hivatalos értelményből kiemeljük, hogy e pályának fő- (arad-gyulafejevári) vonala 1868. május végén, a piskipetroszényi mellékágak pedig ugyanez évben legfőlebb aug. 18-kán fognak, mint teljesen forgalomképesek, a társaságnak átadatni. Építési vállalkozók az ismert czég Klein fivérek, építési vezetői a tiszai vasút igazgatója Schinke lovag, a társaság vezértükára Freund Károly, azelőtt a tiszai vasút főfelügyelője. A biztosított befektetési tőke tudvaleg 35,000 millió, melynek fejében a társaság évenként állandó, 1,771,000 forintnyi biztosítékot élvez.

— Ki feledte volna még el szerencsétlen székely kíváncsiorlottaink barbár módjait kikísértését Oláhországból. Láttuk e szomorú jelenetet mi is — vásznak, derék festőnk Vastagtól, mint szentantól, igen sikerülten visszaadva, s ha szomorú érzet, mely honfi bü fog el a didergő s bűn nélkül bűnhődő, összekötözött véreink látásán, a kísértő lovas őrséget tekintve, meggyőződünk még jobban arról, hogy a sanyargatottak nagyon békés jámbor emberek voltak, mert ha csak egy szemernyivel is bírtak volna azon tulajdonok közül, melyekkel illető „jó barátaink,” csak hogy a kitolonczotásra ürtigyet adjanak, megtisztelték, bizony igen könnyű lett volna jó korán megválniuk a kelemellen huszároktól; kiknek, mint hiszszük, minden pereczben utána kellett a gyalogmenőknek kiáltani, hogy ne siessenek; paripáik legalább nagyon emlékeztetnek a cigány lovára, mely minden mélyebb gyökért fűszál kitépésénél hátraesett. Nem kutajtk, hasonlóan van-e kiállítva az egész lovashad? de annál inkább ajánljuk e sikerült képet a pesti szépirodalmi lapok figyelmébe, meglevén győződve, hogy adásával éppen nem kevesbitenek dolgot az előfizetői névsor vezetőjének.

— Perczel Mór, az évtized előtt Londonból Kolozsvárra visszaköltözött s itt kitértő íróletet vivő polgártársunkhoz, szűcsmester Prohászki Jánoshoz a következő levelet intézte: „Bonyhád, aug. 5. d. 1867. Édes hazám! Sietek viszonzani szíves megemlékezését, nem hisz nem feledhetem el azon derék honfitársomat, ki, midőn Kiu-tahiból szabadulásom után családommal Londonba érkeztem, legnagyobb készséggel ajánlta fel magát, s nem kímélte fáradságát házi ügyeim rendezésére. Prohászki úr szíves barátságának s hazafias közbenjárásának nem egy menekült tartozik köszönettel. Fogadja azért őszinte elismerésemet a meleg üdvözlétem.” A levél ezután anyagi kérdésekre térve át, így végződik: „Szegényül hagytam el 18 év előtt drága honunkat, és ma szegényen tértem ismét vissza. Minden anyagi kincsem tizenkét élő gyermekemből áll, kikkel Isten kegyelme hazámat megáldá. Pár nap múlva ismét Pestre randúlok, hol szándékom állandó lakást tartani. Isten önnek most édes hazámia, kész szolgálja Perczel. — Örvendünk, hogy derék műiparosunkat külföldön tanusított hazafiságáért is ily illetékes helyről megdicsérve látjuk. Valóban e műiparosról mi is elmondhatjuk, hogy heilik a kolozsvári lelkes polgárok közé. Magunk tapasztaltuk, hogy Prohászki úr és Krémer-Klatrobecz szabó czég, egy szombaton este megrendelt díszmentét hétfőn reggelre a kolozsvári kisebb munkaerővel is képesek voltak előállítani, a nélkül, hogy a nyakra-főre dolgoztatás miatt bármivel is több árt követeltek volna, mint rendesen. — Nem így ment ám Pesten a koronázás alatti sürgős munkákkal.

— Takács János, helybeli ev. ref. tanár, a távirat-hivatal igazgatójának nevezetett ki.

— A dühös ebek városunkban is mutatói kezdik magokat; szombaton is kettőt kergettek a k-monostor-utczán. Meg vagyunk győződve, hogy nem kerülte ki a hatóság figyelmét.

— Az erdélyi honismertető szász egylet jul. 31-kén tartá Segesvárott éves közgyűlését, melylyel egyszersmind 25 éves fennállását ünneplé meg. Legutóbbi közgyűlése alkalmával kis összejövetlen történt, a mennyiben az egylet centralista tagjai különváltak az „ifjú szászok” pártjától, s külön ülték meg lakomájukat. Ennek lefolyásáról a „Sieb. Blätter”-ben részletes tudósítást veszünk, fölemlítjük belőle, hogy éltek ö Felségét, az erd. kir. biztost, a szász nemzetet, s egyik áldomást mondó kifejezte amaz óhaj, hogy bár a centralisták az „ifjú szászok”-kal legalább e közgyűlés idejére fegyverszünetet kötöttek volna.

— Zimmermann József udvari tanácsos a Bécsben már teljesen szervezett luth. főegyházi tanács elnökének nevezetett ki.

— A helybeli színházalap javára Zilah városa, mint értesültünk, 50 forintot küldött.

— Hogy egy daco-román — illetőleg a muszka birodalom érdekében erélyesen handaban-doznak a hazánkban fiktók kultúrára Oláhországba kívándorolt megmaszlagozottak, azt már nagyon is tudjuk, valamint azt is, hogy egy „Transilvania” nevű, s czéljaul Erdély románizálását kitértő egylet alakult a „hirnevés” Papiu Hilarianu elnöklete alatt. Hanem az tán némileg újság lesz, hogy a „derék” átköltözötték egészen elfeledték hazájuk nevét, s most zavarukban, hol „Rumaniá”-nak, hol „Dácia”-nak nevezgetik. Szegények! No de jó az ég, s idővel meghozza elveszett emlékezőtehetségüket is.

— Tordán fölszólítást bocsátottak ki egy 200 ezer forint részvényekre alapítandó börtnyára.

Az alapítási tőkéből egyelőre csak 60,000 forint fizetetik be 150 drb 200 forintos s 300 darab 100 forintos részvényekben.

— A keleti marhavész a Dunafejedelemségekben mindig nagyobb mérvet vesz; miért a Molda felőli határszélén a nagy szarvasmarhákra felállított 10 napi vesztéglési idő minden másnemű marhahajtásokra is ki van terjesztve.

— Emlékeztetéstül megjegyeztük, hogy a közösgyek intézésére magyar országgyűlés által kiküldött delegációnak tagjai következők: Haynald Lajos érsek, báró Sennyey Pál tárnokmester, gróf Széchenyi Antal volt miniszter, gróf Zichy János, Somssich Pál, Ghyezy Kálmán, Barta György, Csengery Antal, Kautz Gyula, Trefort Ágoston, Fest Imre, Podmaniszky Frigyes, b. Kemény Gábor és gr. Bethlen Farkas.

— Ferdinánd ö Felsége, mint hírlík, a telet Pozsonyban szándékoznék töltetni; a hg Graslakovich, jelenleg Eszterházy féle palotát vásárolják meg számára.

— Az elhunyt honvédek nerekinek följegyzése tárgyában a budapesti honvéd egylet választmánya, mint orsz. központi ideiglenes bizottmány, az összes honvédegyletekhez felhívást intézett.

— A „Honvéd” című katonai lap megjelent, tartalma változatos, programjában fejtegeti, hogy a katonai szent kötelessége a hazát, királyt és alkotmányt minden megtámadás ellen védeni, a győzelmet a hadtudomány, fegyelem és lelkesedés biztosítja, s e tényezők elmozdítására fog törekedni a „Honvéd.” Törekedik erre pedig úgy, hogy a honvédelem szervezését oly alapon indítványozza, mely föllekesítse a katonákat s a hadi tudományt rendszerezve egybefüggő láncolatban ismerteti meg.

— Heckenast G. kiadásából beklüdtettek: „A magyar alkotmány újabb törvényei, az 1848-ki törvények módosítása, ára 30 kr.” — Törvények és hivatalos rendeletek gyűjteménye, összegyűjtötte Ökrös Bálint; a szükséges s czélszerű könyv ára 1 forint 50 kr. — „Magyar olvasó-könyv” Elek Kálmántól; falusi iskolák számára, hasznos mulatva oktató tankönyv, ára 30 kr. — Végül „Grundsätzlicher Leitfaden für angehende junge Beamter;” utasít a hivatali stytle, ismerteti a formalitásokkal, megmutatja milyennek kell lenni egy hivatalnoknak stb.; íratott Ritter Maximilián Robert, kerületi főnök által Prágában, hol alkalmassint nagy keletje lesz.

— Megjelent Heckenastnál „A magyar váltójogi eljárás” dr. Karvasy Gábotól. Minthogy azon reménnyel kecsgetjük magunkat, hogy az osztráknál sokkal helyesebb magyar váltójog előbb-utóbb reánk is kiterjesztetik, figyelmeztetjük-e munkára a közönséget. Ára 80 kr.

— Ugyanott megjelent „Törvények s hivatalos rendeletek gyűjteménye”-nek 2. dík füzeté. Ára 50 krajczár.

— Elbűsült az „I. Tanuja” újdondásza a kolozsvári lapok felett, mert úgy találja, hogy igen sok hírt vesznek át a pesti lapokból. Ugyan kérjük ismerje el, hogy ki van mondva az unio, ismerje el Erdélyt is a magyar korona részét, s így belátja, hogy Budapest a centrumunk nekünk is, kik tán nem tűnünk fel valami esodásan, ha érdekelnek a központból eredő hírek. Szóval csak arról győzze meg magát, hogy Kolozsvár nem Pest, s azonnal megszűnik minden aggodalma; ezt a kis fáradságot pedig annál is inkább megteheti, mert éppen az „I. T.” újdonsági rovata az, melyben a szerkesztősek olloi legkevesebb kárt tesznek.

— Bécsből aug. 9-ről a következőket távirják: A mai „Wien. Abdpst” a római osztrák követség egy távsürgönyét teszi közzé, mely szerint II. Ferdinánd nápolyi királyának özvegye, Mária Terézia tegnap este Albamban meghalt cholerában. Pia hercegnő és Cattagione gróf is cholerába estek, de a hgnő már jobban kezd lenni. A „Wien. Abdpst” pusztán kohlománynak mondja azon több bécsi lap által terjesztett hírt, hogy Krakó mellett, Albrecht főhg parancsnoksága alatt tábor fog összeronadni.

— A daco-román congressus Bukurestben ma vette kezdetét. Egy kis moszkvai szláv congressus forma biz ez, hová a románok minde-nűnnek meghívatnak.

— A Bánátról dűs aratásról értesítenek, a tavalyinál háromszor jobbnak mondják; kell is, mert mint Pestről írják, a francia gabnaszállítók nagyon kezdik igénybe venni a magyarországi piacokat.

— Szabolcsmegyéből megbotránkozva irnak a „M. Izraelita”-nak egy „csodatevő rabbi” hőbortosságairól. Ez Hillel nevű szikszói rabbi, ki a napokban Nagy Kálló és Balkányban prédikált. „Mint igazi lázító, chassidaeus tértítő lépett fel!” — ugymond a „M. Izr.” levelezője, — nyilvánosan kárhoztatá az emancipatio barátait, a nem izraeliták s az útjót izraelitákkal való társalgást vétéknek nyilvánítá s azt hirdeté, hogy valódi izraelitának magyarul vagy németül helyesen írni s beszélni nem szabad, s az izraelita, ki magyarul vagy németül tisztán beszél — menthetlenül a pokolba jut. Csodálatos, hogy ily eszmék is követőkre találtak; 4—500 „ajátatos” izraelita zarándok kísért a hőbortos férfut Balkányba, hol több mint 400 forintba kerülő étkeket készítettek szombatra a szent vendég tisztelésére. Ugy látszik, hogy Hillelnek köz-szerencsére ez búcsu-utja, mintán a galicziai Koloméába szándékozik áttelepedni.

— A ki tréfálni akar az élettel, 4500 frankot megteheti. Algiri oroszlán, tigris és parducz vadászatra Pertuiset nagy vadászati kört alakít Párisban. Kezdek 4500 frankért vétetnek fel.

— Ruha halálfelekkel. Lyoni gyárosnál selyemruha rendeltetett meg, melynek alapja fekete s fehér halálfelekkel átszőtt legyen, a ruha guirlandját pedig könyvek képezze. A gyárosok kezdetben nem akartak e rendelménynek hitelt adni, de csakhamar 10,000 frank bántpénz érkezett. Most egész Lyon e ruháról beszél. A megrendelő bizonyosan valami szerencsétlen gazdag hölgy lehet.

— Előleges felhívás az alakulandó „Kolozvári dalkör” pártolására és működésére. Míg az e célra készülő ívek aláírás végett kibocsátatának, szíves pártolásra és részvételre ajánlom ezen nemes ügy elősegélyezését. A működni óhajtó urakat pedig tisztelettel felkérem addig magokat előjegyeztenni, karigazgató Stöger Béla úrnál, óvár 189. számú lakásán naponta 11 órától délután 2 óráig, a hol szintén a feltételekről és kötelezettségekről tudomást szerezhetnek. Kolozvárt, augusztus

hó, 1867. Bogdán István, a „Kolozvári dalkör”, ideiglenes elnöke.

— Pályázat nyitattik ezenül a brassói-déki hosszafalusi ág. hitv. ev. egyházban be-töltendő főtanítói s egyszersmind ének-vezéri állomásra, melyvel következő évi ja-vadalmak járnak: a) 315 frt o. é.; b) minden nép-iskolás gyermektől (körülbelül 100) 40 kr o. é. fa-váltság czime alatt, melyből a zomban az iskola-terem is fűtendő; c) négy hold szántóföld és két kaszáló; d) a szokásos rectori mellékjuttatások, temetésekről stb.; e) a rectori épület két előszobá-jának és konyhájának, ugy az udvaron levő gaz-dasági épületek s két kis kertnek használata mind addig, míg az egyház egy második tanítói lak épí-tése által nem teend ezen változtatást. Az ebbe épni kívánók fölhívatnak, hogy kellő tanítói s ének-vezéri teljes képességüket, valamint, ha már hi-vatalban működtek, eddigi sikeres hivataloskodásu-kat is tanúsító hiteles bizonyítványaikkal ellátott folyamodásukat folyó augusztus hó végeig a helybeli ág. hitv. ev. lelkesíti hivatalhoz bérmentesen küldjék be. Végül kijelentetik, hogy a mely pályázó netalán a zenéből jártasságát is egy ze-nekar lehető felállítására célzából, kimutathatja, an-nak ezen jártassága előnyül szolgál. Hosszafal,

augusztus 1-én, 1867. Az ág. hitv. evang. pres-byterium.

Hivatalos értesítések kivonata.

Árlejtés a kolozségi fegyverek szá-mára megkívántatott ruházat kiállítására aug. 22-én a törvényszéknel.

Gondnokság alá helyeztetett Háromszék törvényszéke által Kükösi Nagy Miklós mint té-közöl.

Egyezkedés. Puskás Gergely sz. udvar-helyi kereskedő egyezkedési eljárása bevezetett.

Czég bejegyzés. Sz. Udvarhelyt az ed-digi „Papp Miklós” czég „Papp Ödön” czégre vál-toztatott, s eként bejegyeztetett.

UJ POSTA.

— Lugoson és vidékén, mint a „Kr. Ztg.”-nak írják, a napokban proclamatiók szórattak ki a romá-nok közt, melyben a magyarok és németek elleni lázadásra szólítottak fel.

— A lengyel határszélekről érkezett újabb tudósítások szerint, Lengyelországban az a hír van elterjedve, hogy a Balkán félszigeten nemsokára báborura kerül; minek már is az a következménye,

hogy számtalan fiatal ember, és az emigrációból is sokan Törökországba sietnek, hogy ott a muzulmán katonasághoz beálljanak.

— Bukarestből a „Romanul” f. hó 9-ről egy táviratot küld, mely szerint az ott tervezett gyülekezethez az lenne célja, hogy a moldvai összes követeket és szenátorokat bizonyos iratok aláírásával arra kötelezze, miszerint a kamarák megnyitására mindaddig egyik se menjen Bukarest-be, míg Moldva követeléseinek elég nem lesz téve. A „Nation” és a „Trompette” „Capatziilor” Sturza György nyilatkozatát közli, melyben jelenti, hogy a gyűlés az ellene emelt gátok dacára is meg fog tartatni, azonban jövő hó 6-ára elnapolattik.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Aug. 12-kén: 5% Metaliques 100 frt 57.20. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 67.75. Kamat 60.—. 1860. Kölcsön 86.—. Bankrészvény 699.—. Hite-lintézet részvény 200 frt 183.10. London 10 ft st. 100 frt 23 1/4, kr 125.90. Ezüst 123.35. Cs. királyi arany 6.01.

Augustus 8-án: Földtehermentési kötvény Ma-gyarországi 68.50 Erdélyi 64.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIVATALOS.

3577 sz.

(267)

(1—1)

Hirdetmény.

tanoncoknak a nagybányai m. kir. bányászati s kohászati iskolába fölvételéről.

A nagybányai m. kir. bányászati s kohászati iskolában f. é. október 1-jén vi-szont egy új tanfolyam vendi kezdetét, melyre olvasni, írni és számolni tökéletesen képes, legalább is 18 éves kort elért bányász s kohómunkások, 3 egymást követő évre felvételt fognak.

A 3 évi tanfolyam áll, 2 előkészítő évből, és egy évfolyamból a szaktudomá-nyokban leendő kiképzetésre nézve, mely utóbbi évfolyam, a bányászatra s ko-hászatra oszlik.

Előadási nyelv a magyar, azonban minden évfolyamban legalább 1 tantárgy német nyelven fog előadati.

A tanoncok a tanfolyam időtartama a kereszttheyi s veresvizi kincstári bá-nyákban, munkabérral járó munkát nyerne, azonban felvételükhöz végett ezen igaz-gatósnál legfeljebb f. é. **september 25-ig** illetékes előjárók útján jelentkezniök, s egyúttal korukról, a bányász s kohómunkákban jártasságukról, s eddigi képzett-ségükről magukat igazolniok kellend.

Magyar királyi bányász-erdők- s javak igazgatósága.

Nagybányán, 1867 augusztus hó 3-kán.

(263)

(2—*)

ISKOLAI KÖNYVEK ÜGYÉBEN.

Alólírt egész tisztelettel felkéri a t. tanár és tanító urakat, hogy a jövő új iskolai évre szükséges tankönyvekre megrendelé-seiket mielőbb sziveskedjenek megtenni, hogy a netalán meg nem levőket a kellő időre megszerezhessem.

Nagyobb mennyiségű megrendeléseknél a külde-ményeket bérmentesen küldöm, saját kiadásaimból pedig az illető tanár uraknak, s a szegényebb sorsú tanulók számára **ingyen példányokkal** szolgállok.

Föld-gömbök, Atlászok, és egyes föld-abraszok jutányos árban kaphatók.

Kolozvárt augusztus hó 1867.

STEIN JÁNOS,

erd. muz. egyll. könyvárus és kiadó.

figyelemmel gyorsan

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

Használt hangszerek

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében kapható: A föld egyes népeinek s országainak ismertetése.

Brassai Sámuel természeti földíratának második, vagy polgári része.

Irta Buzogány Áron, történelem s földírat r. tanára.

Ára füzve 60 kr. kötte 70 kr.

A hány kérdés, annyi felelet,

vagyis

népszerű természettan.

Irta M. D. Lévi Alvarez, francia eredetiből a 25-dik kiadás szerint fordította Deák Farkas. Ára füzve 60 kr.

Kárpitpapir (Tapetten) minták

nagy mennyiségben több mint 600 különböző színben és rajzban kaphatók választás végett kisebb s nagyobb szobák bekárpitozására. Raktárt nem le-hetvén ily nagy terjedelmű cikkből tartani, a gyárral kötött szerződésnél fogva minden megrendelés az itt levő minták szerint, az eredeti nyomtatott árjegyzékben foglalt gyári árak biztosítása mellett, a leggyorsabban eszközölhető.

Befőttes és más üvegekre a drága Lan-torna helyett a tartósabb, czélszerűbb, tisztább és sokkal olcsóbb

pergament papir

jött használatba.

Kapható kisebb és nagyobb darabokban 8, 10 krért.

Kolozvárt STEIN JÁNOS papirkereskedésében.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál Kolozvárt: Pozner Károly Lajos első magyar és kir. szabadalmazott

vonalzó intézetének és kereskedelmi könyvgyárának főraktára,

a hol is intézetek, gyárosok és iparosok számára megkívántatott, valamint háztartási és gazda-tiszti számadásokhoz, ugy szintén községi hivata-loknak szükséges — bármily alaku — kisebb és nagyobb vonalzott és vonalzatlan **könyvek** — nagy választékban — határozott gyári áron kaphatók.

(261)

(3—3)

Hirdetmény.

Gróf Tholdi Katalin, özvegy P. Hor-váth Dánielnőnek Felső Fehérmegye pálosi járásában, Sz. Udvarhelytől 2, és Köhalom-tól 1 1/2 órai távolban Petek helységében fekvő birtoka, melynek terjedelme birtok-ivileg 165 hold 330 □ öl szántó, 40 hold házi kert, és kaszáló, 17 hold legelő, 9 hold 671 □ öl erdő, és 5 h. terméketlen természetű nemekre számítva, ese-rép fedélzetti hst szobákra osztályozott ud-varház zsendely fedélzetti, jó istálló, jó csűr és más gazdasági épületekkel; valamint egy negyed évi korcsmárlási joggal az 1867 évi Szt-Mihály napján kezdve több évekre haszonbérbe kiadandó, vagy a ne-talán venni szándékozóknak örök áron is eladandó lézen.

Értekezhetni Baroth mezővárosban ügyvéd Nagy Pállal személyesen, vagy bér-mentett levél útján.

(173)

(2—*)

A fogfájdalomban szenvedő nincs bi-ztosítva semmi szer által iszonyu fájdalmait ellen!

Hála híres vegyész gyógyszerész **Berg-mann** (Paris, Magenta-utca 70) tudomá-nyának és fáradságos kísérleteinek, sikerült egy oly szert, az ugynevezett **foggyapot-t** feltalálni, mely minden fogfájdalmat azonnal megszüntet, anélkül hogy a fájós fogat érintené, csupán a gőz behelése által. Ezen drága készítmény, mely 15 évre sa-badalmaztatott, kovés pénzen megszerezhető a világ majd minden gyógytárában és neve-zetesebb kereskedésekben, és éveken át ta-pasztalás után mint kitűnő hatásának bizo-nyult szer ajánlatik.

Egy tok ára 30, 50 kr.

Kolozsvára nézve egyedüli raktár

WOLFF JÁNOS gyógyszerésznel.

(259)

(3—3)

Belközéputeza 500 sz. alatt.

Helybeli eszmadia-czéh házában alsó és felső emeleti része követező három évi folyó év Szent-Mihály naptól kezdve bérbe kiadó. **Megjegyzés:** az alsó rész e hó 10-kén mint **vendéglő** a többet igérőnek adandó; különben mind alsó, mind felső rész egy vállalkozónak szabad kézből is kiadó.

Értekezni lehet különostoruteza 167 szám alatt

MAMITZA JÁNOSnál.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűvel (Bel-farkas-utca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.